

Bruxelles, 6. veljače 2023.
(OR. en)

6086/23

Međuinstitucijski predmet:
2023/0022(NLE)

PI 10
AGRI 43

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	6. veljače 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 54 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o izmjeni Odluke Vijeća (EU) 2019/1754 o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 54 final.

Priloženo: COM(2023) 54 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 6.2.2023.
COM(2023) 54 final

2023/0022 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

**o izmjeni Odluke Vijeća (EU) 2019/1754 o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu
Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla**

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Lisabonskim sporazumom za zaštitu oznaka izvornosti i njihovu međunarodnu registraciju iz 1958. stvorena je posebna unija („Posebna unija”) u okviru Unije za zaštitu industrijskog vlasništva uspostavljene Konvencijom za zaštitu industrijskog vlasništva, koja je potpisana u Parizu 20. ožujka 1883. („Pariška konvencija”). Njegove ugovorne stranke dužne su na svojim državnim područjima zaštititi oznake izvornosti proizvoda drugih ugovornih stranaka koje su priznate i zaštićene kao takve u zemlji podrijetla i registrirane u Međunarodnom uredu WIPO-a, osim ako u roku od godine dana od zahtjeva za registraciju izjave da ne mogu osigurati zaštitu.

Revizija Lisabonskog sporazuma provodila se od 2009. do 2015. Cilj je bio i. poboljšati postojeći okvir, ii. uključiti odredbe kojima se utvrđuje da se Lisabonski sustav primjenjuje i na oznake zemljopisnog podrijetla i iii. uključiti mogućnost pristupanja međuvladinih organizacija kao što je EU. Diplomatska konferencija WIPO-a održana je u Ženevi od 11. do 21. svibnja 2015. Na konferenciji je 20. svibnja 2015. donesen Ženevski akt Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla (dalje u tekstu „Ženevski akt”).

Komisija je 27. srpnja 2018. podnijela Prijedlog odluke Vijeća o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu (dokument COM(2018) 350 final) na temelju članka 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i članka 218. stavka 6. točke (a) UFEU-a. S obzirom na isključivu nadležnost Europske unije za pregovore o tom aktu, u tom je prijedlogu utvrđeno da će mu pristupiti samo Europska unija.

Vijeće je 15. ožujka 2019. Europskom parlamentu poslalo Nacrt odluke Vijeća o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu, kojim se sve države članice koje to žele ovlašćuju da uz Europsku uniju pristupe tom aktu. Parlament je 16. travnja 2019. odobrio Nacrt odluke.

Budući da Komisija nije podržala taj nacrt, Vijeće je 7. listopada 2019. jednoglasno donijelo Odluku (EU) 2019/1754 u skladu s člankom 293. stavkom 1. UFEU-a.

Člankom 3. Odluke (EU) 2019/1754 propisuje se sljedeće:

„Države članice koje to žele ovlašćuje se da uz [Europsku] Uniju ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe, kako je primjereno, u interesu [Europske] Unije i uz potpuno poštovanje njezine isključive nadležnosti.”

Člankom 4. stavkom 1. iste odluke propisuje se:

„[Europsku] Uniju i države članice koje ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe na temelju članka 3. ove Odluke u Posebnoj uniji predstavlja Komisija u skladu s člankom 17. stavkom 1. UFEU-a. [Europska] Unija je odgovorna za osiguravanje toga da se prava i obveze [Europske] Unije i država članica koje ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe izvršavaju odnosno ispunjavaju u skladu s člankom 3. ove Odluke.”

Komisija je u izjavi upisanoj u zapisniku Vijeća o donošenju te odluke, s jedne strane, osporavala mogućnost ovlašćivanja svih država članica EU-a koje to žele da ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe uz Europsku uniju i, s druge strane, tvrdila da bi bila spremna

prihvatiti da sedam država članica koje su već dugo članice Lisabonskog sporazuma i koje su registrirale brojna prava intelektualnog vlasništva na temelju tog sporazuma budu ovlaštene da pristupe Ženevskom aktu u interesu Europske unije.

Europska unija položila je 26. studenoga 2019. ispravu o pristupanju Ženevskom aktu, čime se broj članova povećao na pet potrebnih za stupanje na snagu. Ženevski akt stupio je na snagu tri mjeseca kasnije, odnosno 26. veljače 2020.

Komisija je 17. siječnja 2020. podnijela tužbu na temelju članka 263. UFEU-a radi djelomičnog poništenja Odluke (EU) 2019/1754. Komisija je Odluku Vijeća pred Sudom osporavala zbog toga što je Vijeće prekršilo načelo dodjeljivanja ovlasti i Komisijino pravo inicijative. Komisija je od Suda zatražila da poništi dio Odluke (EU) 2019/1754 kojim se sve države članice ovlašćuju za pristupanje Ženevskom aktu, ali i da zadrži učinke te odluke za sedam država članica koje su već članice Lisabonskog sporazuma. Te bi države članice inače izgubile prava prvenstva povezana s oznakama izvornosti koje su već registrirane u njihovo ime na temelju Lisabonskog sporazuma.

Sud je presudu donio 22. studenoga 2022. Sud je u biti uzeo u obzir argumente koje je iznijela Komisija i mišljenje nezavisnog odvjetnika od 19. svibnja 2022. U zaključcima o meritumu priznao je da je očuvanje senioriteta i kontinuiteta zaštite oznaka izvornosti registriranih na temelju Lisabonskog sporazuma u sedam država članica koje su već stranke tog sporazuma potrebno u skladu s načelom lojalne suradnje između Europske unije i država članica iz članka 4. stavka 3. UFEU-a, kako bi se zaštitila stečena prava koja proizlaze iz tih nacionalnih registracija.

Sud je poništio članak 3. i, u mjeri u kojoj sadržava upućivanja na države članice, članak 4. Odluke (EU) 2019/1754 od 7. listopada 2019. o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu.

Sud je utvrdio da se učinci dijelova Odluke (EU) 2019/1754 koji su poništeni zadržavaju samo ako se odnose na države članice koje su na dan objave presude već iskoristile odobrenje iz članka 3. te odluke za ratifikaciju Ženevskog akta ili pristupanje tom aktu, uz Europsku uniju, i to do stupanja na snagu nove odluke Vijeća u razumnom roku koji ne bi trebao biti dulji od šest mjeseci od tog datuma.

Stoga je potrebno u roku od šest mjeseci donijeti izmjene Odluke (EU) 2019/1754 kako bi države članice koje su članice Lisabonskog sporazuma mogle biti i članice Ženevskog akta te da bi se očuvala prava prvenstva povezana s oznakama izvornosti koje su već registrirane u njihovo ime u skladu s Lisabonskim sporazumom.

U ovom se prijedlogu utvrđuju te predložene izmjene.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

U pogledu poljoprivrednih proizvoda Unija je uspostavila ujednačene i iscrpne sustave zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla vina (1970.), alkoholnih pića (1989.), aromatiziranih vina (1991.) i ostalih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (1992.). Kroz ove sustave zaštićeni nazivi obuhvaćenih proizvoda uživaju dalekosežnu zaštitu u cijelom EU-u na temelju jedinstvenog postupka podnošenja zahtjeva. Ključne odredbe za vino trenutačno su utvrđene u Uredbi (EU) br. 1308/2013 od 17. prosinca 2013., za jaka alkoholna pića u Uredbi (EU) 2019/787 od 17. travnja 2019. te za poljoprivredne i prehrambene proizvode i aromatizirana vina u Uredbi (EU) br. 1151/2012 od 21. studenoga 2012.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je u skladu s općom politikom EU-a za promicanje i poboljšanje zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla putem bilateralnih, regionalnih i multilateralnih sporazuma.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

S obzirom na predmet Ugovora, odluka Vijeća trebala bi biti utemeljena na člancima 207. i 218. stavku 6. točki (a) podtočki v. UFEU-a.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

U skladu s člankom 5. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji načelo supsidijarnosti ne odnosi se na područja isključive nadležnosti EU-a.

- **Proporcionalnost**

Predložene izmjene potrebne su radi očuvanja senioriteta i kontinuiteta zaštite oznaka izvornosti registriranih na temelju Lisabonskog sporazuma u sedam država članica koje su već stranke tog sporazuma, u skladu s načelom lojalne suradnje između Europske unije i država članica iz članka 4. stavka 3. UEU-a, kako bi se zaštitila stečena prava koja proizlaze iz tih nacionalnih registracija.

- **Odabir instrumenta**

Odluka Vijeća o izmjeni Odluke (EU) 2019/1754 odgovarajući je pravni instrument uzimajući u obzir članak 28. (Postajanje strankom ovog Akta) Ženevskog akta. S obzirom na predmet Ugovora, odluka Vijeća o izmjeni trebala bi biti se temeljiti na članku 207. i članku 218. stavku 6. UFEU-a.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Plan o pristupanju EU-a Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma o oznakama podrijetla i oznakama zemljopisnog podrijetla objavljen je 21. prosinca 2017., a krajnji je rok za primjedbe dionika 18. siječnja 2018. Primljeno je 8 primjedbi.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Nije primjenjivo.

- **Procjena učinka**

Smjernicama za Bolju regulativu pojašnjava se da bi procjenu učinka trebalo provoditi samo kad je korisna, što se procjenjuje za svaki slučaj posebno. U načelu procjena učinka nije potrebna kada Komisija nema izbora ili je on vrlo ograničen. To je ovdje slučaj jer Sud u presudi od 22. studenoga 2022. zahtijeva brzo djelovanje kako bi se donijela odluka Vijeća o izmjeni Odluke Vijeća (EU) 2019/1754 kojom se štite prava dotičnih država članica.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Nije primjenjivo.

- **Temeljna prava**

Pristupanje Unije Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma pridonijet će ispunjavanju članka 17. stavka 2. Povelje o temeljnim pravima Europske unije, u kojem se propisuje zaštita intelektualnog vlasništva.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Nije primjenjivo.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Nije primjenjivo.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**
Nije primjenjivo.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o izmjeni Odluke Vijeća (EU) 2019/1754 o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. u vezi s člankom 218. stavkom 6. točkom (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta,

budući da:

- (1) Sporazum iz Lisabona za zaštitu oznaka podrijetla i njihovu međunarodnu registraciju od 31. listopada 1958. („Lisabonski sporazum”) ugovor je kojim upravlja Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo („WIPO”). Lisabonskim sporazumom stvorena je posebna unija („Posebna unija”) u okviru Unije za zaštitu industrijskog vlasništva. Otvoren je strankama Pariške konvencije za zaštitu industrijskog vlasništva. Njegove ugovorne stranke dužne su na svojim državnim područjima zaštititi oznake izvornosti proizvoda drugih ugovornih stranaka koje su priznate i zaštićene kao takve u zemlji podrijetla i registrirane u Međunarodnom uredu WIPO-a, osim ako u roku od godine dana od zahtjeva za registraciju izjave da ne mogu osigurati zaštitu.
- (2) Sedam država članica stranke su Lisabonskog sporazuma (Bugarska, Češka, Francuska, Italija, Mađarska, Portugal i Slovačka). Unija nije stranka Lisabonskog sporazuma jer mu mogu pristupiti samo države.
- (3) Nakon revizije Lisabonskog ugovora na Diplomatskoj konferenciji WIPO-a 20. svibnja 2015. donesen je Ženevski akt Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla („Ženevski akt”). Ženevskim aktom zaštita oznaka izvornosti proširuje se na sve oznake zemljopisnog podrijetla i omogućuje međuvladinim organizacijama da postanu njegove ugovorne stranke.
- (4) Sud je u presudi od 25. listopada 2017.¹ utvrdio da pregovori o Ženevskom aktu ulaze u isključivu nadležnost dodijeljenu Europskoj uniji člankom 3. stavkom 1. UFEU-a u području zajedničke trgovinske politike iz članka 207. stavka 1. UFEU-a.

¹ Presuda Suda od 25. listopada 2017., *Komisija protiv Vijeća (Revidirani Lisabonski sporazum)*, C-389/15, EU:C:2017:798.

- (5) Komisija je 27. srpnja 2018. podnijela Prijedlog odluke Vijeća o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu² na temelju članka 207. i članka 218. stavka 6. točke (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). S obzirom na isključivu nadležnost Europske unije za pregovore o tom aktu, u tom je prijedlogu utvrđeno da će mu pristupiti samo Europska unija.
- (6) Vijeće je 7. listopada 2019. jednoglasno donijelo Odluku (EU) 2019/1754³ o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu u skladu s člankom 293. stavkom 1. UFEU-a. Člankom 3. te odluke propisano je da su države članice koje to žele ovlaštene uz Uniju ratificirati Ženevski akt ili mu pristupiti. Člankom 4. te odluke propisano je da Uniju i države članice koje ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe u Posebnoj uniji predstavlja Komisija u skladu s člankom 17. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Člankom 4. te odluke propisano je i da je Unija odgovorna za osiguravanje toga da se prava i obveze Unije i država članica koje ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe izvršavaju odnosno ispunjavaju.
- (7) Komisija je u izjavi upisanoj u zapisnik Vijeća o donošenju Odluke (EU) 2019/1754 osporavala mogućnost ovlašćivanja svih država članica Unije da uz Uniju ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe. Međutim, Komisija je tvrdila i da bi bila spremna prihvatiti da sedam država članica koje su članice Lisabonskog sporazuma i koje su već registrirale brojna prava intelektualnog vlasništva na temelju tog sporazuma budu ovlaštene da pristupe Ženevskom aktu u interesu Unije.
- (8) Ženevski akt stupio je na snagu 26. veljače 2020., tri mjeseca nakon što je Unija položila ispravu o pristupanju, čime se broj članova povećao na potrebnih pet.
- (9) Komisija je 17. siječnja 2020. podnijela tužbu na temelju članka 263. UFEU-a radi djelomičnog poništenja Odluke (EU) 2019/1754. Komisija je tu odluku pred Sudom osporavala prvenstveno zbog toga što je Vijeće prekršilo načelo dodjele ovlasti i Komisijino pravo inicijative, a zatim i zbog povrede članka 2. stavka 1. i članka 207. UFEU-a i obveze obrazlaganja.
- (10) Komisija je od Suda zatražila da poništi dio Odluke (EU) 2019/1754 kojim se sve države članice ovlašćuju za pristupanje Ženevskom aktu, ali i da zadrži učinke te odluke za sedam država članica koje su već članice Lisabonskog sporazuma. Gubitak prava prvenstva povezanih s oznakama izvornosti koje su te države članice već registrirale u skladu s Lisabonskim sporazumom bio bi protivan interesu Unije.
- (11) Sud je presudu donio 22. studenoga 2022.⁴ Sud je poništio članak 3. i, u mjeri u kojoj sadržava upućivanja na države članice, članak 4. Odluke (EU) 2019/1754.

² COM(2018) 350 final

³ Odluka Vijeća 2019/1754 od 7. listopada 2019. o pristupanju Europske unije Ženevskom aktu (SL L 271, 24.10. 2019., str. 12.).

⁴ Presuda Suda od 22. studenoga 2022., *Komisija protiv Vijeća*, C-24/20. ECLI:EU:C:2022:911.

- (12) Međutim, Sud u presudi prepoznaje i potrebu za očuvanjem senioriteta i kontinuiteta zaštite oznaka izvornosti registriranih na temelju Lisabonskog sporazuma u sedam država članica koje su već stranke tog sporazuma. Zato je izjavio da bi učinke poništenih dijelova Odluke 2019/1754 trebalo zadržati za države članice koje su već iskoristile odobrenje za ratifikaciju Ženevskog akta ili pristupanje tom aktu i to do stupanja na snagu nove odluke Vijeća u razumnom roku koji ne bi smio biti dulji od šest mjeseci.
- (13) S obzirom na isključivu nadležnost Unije i mogućnost da Unija pristupi Ženevskom aktu, državama članicama se pristupanje tom aktu uz Uniju može odobriti samo u strogo opravdanim i iznimnim okolnostima ako je to sudjelovanje u interesu Unije propisno opravdano te takvo pristupanje mora ostati funkcionalno ograničeno.
- (14) Člankom 11. Uredbe (EU) 2019/1753⁵ propisane su prijelazne odredbe za oznake izvornosti podrijetlom iz država članica koje su već registrirane na temelju Lisabonskog sporazuma. Na temelju tih odredaba sedam država članica koje su stranke Lisabonskog sporazuma obavijestilo je Komisiju do 14. studenoga 2022. o odluci da zatraže međunarodnu registraciju na temelju Ženevskog akta oznaka izvornosti koje su već registrirane na temelju Lisabonskog sporazuma.
- (15) Stoga je primjereno izmijeniti Odluku (EU) 2019/1754 kako bi se, uz puno poštovanje isključive nadležnosti Unije, sedam država članica koje su bile članice Lisabonskog sporazuma prije Ženevskog akta ovlastilo da ratificiraju i Ženevski akt ili mu pristupe, isključivo u mjeri u kojoj je to potrebno da bi se u interesu Unije očuvala prava prvenstva povezana s oznakama izvornosti koje su te države članice već registrirale u skladu s Lisabonskim sporazumom.
- (16) Odluku (EU) 2019/1754 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,
- DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Izmjene Odluke Vijeća (EU) 2019/1754

Odluka (EU) 2019/1754 mijenja se kako slijedi:

- (1) Članak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„Države članice koje su 26. veljače 2020.⁶ bile stranke Lisabonskog sporazuma ovlašćuju se, uz puno poštovanje isključive nadležnosti Unije, da uz Uniju ratificiraju Ženevski akt ili mu pristupe, isključivo u mjeri u kojoj je to potrebno da bi se u interesu Unije očuvala prava prvenstva povezana s oznakama izvornosti koje su te države članice već registrirale u skladu s Lisabonskim sporazumom i da bi se ispunile obveze iz članka 11. Uredbe (EU) 2019/1753.”;

⁵ Uredba (EU) 2019/1753 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o djelovanju Unije nakon njezina pristupanja Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla (SL L 271, 24.10. 2019., str. 1.).

⁶ Bugarska, Češka, Francuska, Italija, Mađarska, Portugal i Slovačka.

(2) U članku 4. stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Uniju i države članice koje su ratificirale Ženevski akt ili mu pristupile na temelju članka 3. ove Odluke u Posebnoj uniji predstavlja Komisija u skladu s člankom 17. stavkom 1. UEU-a. Unija je odgovorna za osiguravanje toga da se izvršavaju prava i ispunjavaju obveze Unije u skladu s člankom 3. ove Odluke.”.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu sedmog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*